

Loboda

Uredništvo in upravništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Čekovni račun št. 17.497 — Rokopisi se ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Naročnina mesečno Din 4.—, četrtletno Din 12.—, polletno Din 23.—, celoletno Din 45.— — Inzerati po tarifi

Leto II.

Kranj, 12. marca 1938

Štev. 11.

Ustava kralj. Jugoslavije

§ 4. Državljanstvo je v kraljevini eno, VSI DRŽAVLJANI SO PRED ZAKONOM ENAKI. Vsi uživajo enako zaščito oblastev.

Zakon o tisku

§ 1. Tisk je svoboden. Svoboda tiska sestoji iz tega, da se neovirano izražajo misli v novinah ali drugih tiskanih predmetih . . .

Nespamet brez primere

Človek bi mislil, da so nekatere osnovne zahteve, ki jih današnji čas postavlja pred vsakega zavednega Slovenca, prišle že zadnjemu članu našega ubogega naroda v meso in kri. Toda že Prešeren je ugotovil, da „strašna slepota je človeka.“ Ni je še tako namumne stvari, da bi je ob popolnoma nepravem času ne napravile kake skupine, ki se izdajajo za narodne skupine, za kulturne in politične predstavnike vsega slovenskega naroda, za njegov vrhunec in cvet.

Se celo „Slovenski delavec“, ki mu nihče ne bo pripisoval prevelike politične pameti, je moral zapisati v svoji 8. številki t. l. bridko resnico: „Avstrija je tako (t. j. po berchtesgadenskem dogovoru in spremembi v avstrijski vladi) dejansko postala vazal Nemčije“. Vse slovensko časopisje je zagnalo precej zakasnel krik, da stoji hitlerizem na Karavankah. O italijanskem fašizmu je znano kako blizu je samemu osrčju Slovenije. Njegovi nevarnosti pa se je mnogo ljudi začelo zavedati šele sedaj, ko so se rjave in črne srajce med seboj pobotale in očitno ob tej priliki tudi razdelile interesne sfere, po katerih posegajo. Samo politični slepec lahko verjame, da bomo Slovenci ob teh kravih kupčijah na lep način spet rešili tiste neodrešene brate, ki smo jih zgubili z mirovnimi pogodbami. Kdor seje med slovenski narod tako prazne sanje, vara slovensko ljudstvo hoté in vedé.

Večina slovenskih delavcev, kmetov, trgovcev, obrtnikov in inteligence se zaveda, da je treba trepetati za usodo slovenskega naroda, če se združujejo njegovi večni sovažniki, ki so že nekoč posegali po njegovi zemlji. Kako je tedaj mogoče, da so med nami ljudje, ki delajo kljub temu občutku večine popolnoma drugače?

Dokler so bile naše sosedne države urejene na demokratičen način, je prišlo le redkim našim pevskim, športnim itd. društvom na misel, da bi seznanjal tuje z našo kulturo in z našim športom. Naše vlade niso imele odprtih rok za taka potovanja, ki bi koristila zblizovanju med narodi. Tujci so prihajali k nam redko in osamljeni; če so prišli, smo jih navadno sprejeli hladno.

Čim večja pa je nevarnost za slovenski narod, tem bolj se spreminjajo pri nas razmere v tem pogledu. Športna društva potujejo na Madžarsko, pevska društva si žele v Nemčijo, hodijo v Italijo. Univerze preplavljajo italijanski profesorji, ki delajo reklamo za fašistično „znanost“ in s tem za fašistično politiko. Takozvane nemške študente, ki prihajajo „študirat“ naše razmere, v resnici pa si zapisujejo, kje so vojaška poslopja, kakšni so naši vojaki itd., sprejemamo z odprtimi rokami, tovarne jih pogoščajo, oblasti jim odpirajo pot do vseh kotičkov naših pokrajin. Za vse to je nepričakovano dovolj denarnih sredstev in podpora.

Res je, da slovenski narod vsega tega ne podpira, da je slovenski narod takemu delovanju nasproten. Toda za temi potovanji, predavanji itd. so neke nevidne domače in tuje roke, ki delajo sistematično, da bi dosegle svoj temni smoter. Zato je nujno treba povedati, da so vsa ta navidezna kulturna dejanja za slovenski narod pogubna, ker pripravljajo psihološko podlago za njegovo zasužnjevanje in iztrebitev. Ne smemo misliti, da pomeni zanimanje italijanskega fašističnega znanstvenika za slovensko literaturo tako dejanje, ki je v službi miru. Ne, fašist se zanima za slovensko literaturo zato, da bi ugotovil mesta, na katerih je najlažje zastripiti slovensko ljudstvo s fašistič-

Vojna na Vzhodu

Izkazalo se je, da Kitajska ni Abe-sinija. Niti plini, niti tanki ne morejo strefi odpora Kitajcev. Narobe, z enotnostjo kitajskega naroda raste odpor; japonske ofenzive se doslikrat razbi-jejo. Junaštva kitajskih četnikov med poplavo zmagovalnih japonskih poročil počasi prodirajo v svet.

Proglas, ki ga je pred kratkim izdal maršal Čangkašek, pravi med drugimi: „Če se bo kitajski narod zednil v enem cilju, da se bori s svojim največjim sovražnikom, bo zmagal, kjer bo strateško najbolj pripravno mesto. Japonci se bahajo, da so osvojili že samo v srednji Kitajski 700.000 km², ozemlja, ki je večje nego vsa Japon-ska. V resnici pa osvajajo Japonci samo velika mesta in ceste. Dejansko drže pod svojo kontrolo komaj eno sedmino ozemlja, o katerem pravijo, da so ga osvojili. Če v Sanghajska predmestja zaide manjša četa, se ne vrne več. Če japonski bataljon krene od Jangce-ja v notranjost dežele, izgine. Japonska armada ne dobi drugače hrana, da ropa kmetom živino, prebivalstvo pokolje in vasi požge. V Sanghaju so šli med četnike otroci, ko so bili starejši moški že pomorjeni.

Japonska vojska na našem ozemlju šteje preko 1 milijon vojakov. Stroški že segajo v težke milijarde jenov, da se država nahaja na robu finančnega propada. In uspehi? Japonci so varni samo v mestih. Japonske čete se ne smejo v svojem prodiranju oddaljiti od železniških prog. Radi ogromnih teritorijev mi ne moremo držati sklenjenih front. Odločili smo se za tak-tiko guerilske vojne. Japonski vojak ne sme nikjer biti varen, za Japonce ne sme biti nikjer hrane, mostov in kačipotov. Tako bo postal položaj japonskih čet težji, čim dalje bodo prodirale v notranjost naše države. Ko bodo dovolj daleč od svojih oporišč, bo prišla ura za nas, da se maščujemo.“

Da Čangkašek govori resnico, nam

no miselnostjo. Nemški inženjer in narodni gospodar nam ne prinašata svoje tehnike iz gole ljubezni do nas, temveč zato, da bosta takrat, ko bo to potreba, točno vedela, kakšno je naše gospodarstvo in v čem je najšibkejša. Nemški in italijanski znanstveniki, ki so v službi današnjih vlad, ogledujejo nas Slovence kot narod, ki je obsojen na smrt, proučujejo nas kot oviro, ki je na poti njihovemu neomejenemu imperializmu.

Med nami pa se sedaj dobé ljudje, ki še celo nekako uživajo, ker si jih ogledujejo „znanstveniki“, ki jih bodo pozneje mesarili. Ti ljudje se vedejo kot klavna živina, ki sama sili pod nož. Večini slovenskega naroda pa se je preveč vrezala v spomin usoda plemenitih Baskov, da bi mogla slepo slediti vabljivim glasovom nemških in italijanskih siren. Slovenski narod je gostoljuben, toda gada na svojih prsih noče rediti in ga tudi ne bo redil. Kdor se tega ne zaveda dovolj jasno, temu ni mesta med nami. Zdi se nam, da je početje tistih društev, ki danes silijo s slovensko kulturo v avtoritativne države, ne samo malenkostna zmoté, temveč zločin.

Prenehajmo se ponašati z našim mehkim slovanstvom! Vsi do zadnjega se moramo zavedati velike nevarnosti, ki nam grozi kot narodu, in pripraviti vse svoje sile za boj proti našim najnevarnejšim sovražnikom ter že danes vedno in povsod voditi ta boj proti vsakemu pojavu, ki izpodjeda temelje našli slovenski narodni stavbi.

potrjujejo vsak dan poročila. Tudi japonske oblasti priznavajo uspešno delo guerilskih čet, ki so najbolj aktivne v Šansiju, kjer operira osma kitajska armada, nekdanja sovjetska kitajska armija. Ta šteje po zadnjih poročilih preko 100.000 najmoderneje opremljenih vojakov pod vodstvom Ču-deh-a ter 200.000 kmetov-prostovoljcev. Del armade ustavlja prodiranje Japoncev, drugi del pa prehaja v japonsko ozadje, kjer napada mesta, pleni japonske zaloge živil, vojaške vlake in organizira prebivalstvo k odporu.

Važno je postalo kitajsko letalstvo, ki se upa spuščati že na japonske otoke, nad Sanghaj itd. Tako so Japonci izgubili dosedaj dvakrat več aparatov kot Kitajci. Vojnih ladij so ki-

tajski letalci uničili že dvajset. Med piloti je mnogo prostovoljcev.

V japonski armadi ni tako vse v redu, kot po poročilih pobožnih listov. Izgleda. Že lani smo slišali o velikih uporih v Mandžuriji. Na Japonskem je prišlo do upora na otoku Formozi; čete, ki so bile poslane iz Osake, da zaduše ta upor, so odrekle pokorščino. Sele policijski polki so ukrotili vojake. Upor na Formozi je bil likvidiran z bombarderji in strupenimi plini.

Vojna zahteva silne človeške žrtve. Preko milijon ljudi je že padlo. Milijoni Kitajcev so brez strehe in hrane. Centralnim kitajskim pokrajinam preti silna lakota, ker je ovirana in nemogoča plovba in dovažanja žita po velikih rekah, ki tvorijo glavne prometne žile.

Pohlep japonskih roparjev je brezmejna — maščevanje Kitajcev ga bo ustavilo.

Nov proces v Moskvi

Proces, ki se je pričel v Moskvi 2. marca je zopet zbudil pozornost svetovne javnosti. Na zatožni klopi je 21 obtožencev, bivših funkcionarjev sovjetskega režima, med katerimi so tudi: Buharin, Rykov, Jagoda, Kerestinski in drugi. Obtožnica obsega v glavnem sledeče:

Sestavo tajne skupine trockističnega bloka v letih 1932 do 1933., spijonažo, razdiralno delo, oslabitev vojaške sile sovjetske unije, izziv vojne in razdelitev sovjetske unije v Belo Rusijo, Ukrajino, Gruzinijo, Armenijo, Srednjeazijske republike, Azerbejdžen in Daljnji vzhod; dalje predpripravo za strmo-glavljenje sovjetskega režima in prevrat obstoječega družbenega reda v sovj. uniji; razmerje s sovražno špijonažno službo in pogajanja za oboroženo intervencijo v svrhu izvedbe prevrata, teroristične akcije in umore.

Zanimive so nekatere podrobnosti iz razprave, ki jih posnemamo po „Prager Presse“. Bivši komisar za lesno industrijo Ivanov je priznal svojo krivdo in izpovedal, da je bil že v gimnaziji v Tuli leta 1911. v vohunski službi carske policije, kjer je ovdil več gimnazijcev radi njihovega političnega prepričanja. Pravtako je deloval kot slušatelj moskovske univerze v letih 1912. do 1913. v policijski službi. Njegovo policijsko ime je bilo Samarin in je imel številko 163. Dalje je izpovedal, kako je zbiral špijonažni material in ga oddal Buharinu, ki je bil v zvezi z angleško tajno policijo. Ogromne

količine lesa je prodajal angleškim firmam po znižanih cenah, vsled česar je Rusija utrpela milijonsko škodo. Obtoženci trditvi, da se je še koncem leta 1937. takoj po prvi aretaciji Buharina z le-tem sestel, je Buharin živahno nasprotoval.

Pomembna je izpoved bivšega predsednika uzbeške vlade Hodžajeva. Nasproti sovjetom je zavzemal svoje nacionalistično stališče in je delal za odcepitev Uzbekistana od sovj. unije. Uzbekistan naj bi sprejel angleški protektorat, zaradi česar je on organiziral vse angleško orijentirane elemente, pri čemer mu je pomagal Rykov. Prav tako je priznal Grinko, bivši ljudski komisar za finance, da je vodil zgrešeno davčno politiko, da bi s tem med davkoplačevalci izzval nezadovoljstvo. S tem delom je podpiral strmelenja ukrajinske nacionalne fašistične organizacije, kateri član je bil od leta 1935.

Tega ne zmore vsakdo

V vsem svetovnem časopisju je najbrže slovenski tisk, ki je v službi resnice itd., pač edini, ki je slišal izreči francoskega ministrskega predsednika Chautemsa besede: „ . . . francosko-sovjetski pakt bo treba temeljito predrugačiti“.

Vsi drugi poročevalci so slišali le, da bo Francija ostala zvesta Društvu narodov in vsem paktom, ki jih je sklenila.

Ali bo to zaleglo?

Društvo brezposelnih učiteljskih ab-turijentov in Društvo brezposelnih profesor-skih kandidatov, oboje v Ljubljani, je izdalo spomenico, katero je predložilo vsem odločujočim faktorjem v državi in iz katere posnemamo sledeče porazne ugotovitve o obupnem stanju šolstva v Sloveniji:

1150 učilnic primanjkuje.

238 učilnic ogroža zdravje učencev.

Razredi so prenapolnjeni.

Nepismenost v Drauski banovini raste.

500 brezposelnih učiteljev čaka na namestitvev.

500 novih učnih moči je potrebnih sa Slovenijo, odobren pa je kredit za 500 novih nastavitvev v vsej državi.

6 drž. srednjih šol je v Sloveniji prenapolnjenih in ima skupaj 52 razredov več kot to predvideva § 8. zakona o sred. šolah.

59 razredov na srednjih šolah

Slovenije je prenapolnjenih in ima več učencev kakor zahteva § 40. istega zakona.

382 ur tedensko poučujejo profesorji predmete, za katere nimajo kvalifikacije.

552 nadur tedensko poučujejo profesorji na drž. srednjih šolah Slovenije.

Pri tem pa je število brezposelnih profesor-skih kandidatov, od katerih jih mnogo čaka po več let, naraslo na 160.

Spomenico so podpisali poleg obeh škofov vsi vidnejši predstavniki slovenskega javnega življenja in vsa slovenska kulturna društva. Upajmo, da akcija, katere končni in edini cilj je dvig kulturnega nivoja slovenske mladine, ne bo v Belgradu naletela samo na gluha ušesa in — budžetske nemogućnosti! Odgovornost nosijo tisti, ki nas tam doli zastopajo.

Volitve zaupnikov na Jesenicah

Dne 4. t. m. so se vršile na Jesenicah za delavstvo KID volitve zaupnikov. O teh volitvah je pisal list „Na mejah“, ki ga izdaja kaplan Andrej Križman, da jih je izsilila ZZZ zato, da jih ni bilo treba izsiliti podjetju. Volitve so se vršile torej v znamenju ljubezni podjetja KID do ustanove delavskih zaupnikov, kar povzroča tem večje začudenje, ker govorijo mnogi poznavalci razmer v celjskem podjetju Avgusta Westena, da je tamkaj že samo razgovor o ustanovi delavskih zaupnikov razlog za takojšnjo odslovlitev iz službe, kaj šele da bi se tamkajšna ZZZ zavzela za izvedbo volitev. Če tam ZZZ sploh obstoja. . .

Jeseniška ZZZ je zmagala že pred volitvami. Tudi tako je pisal list „Na mejah“ še 1. III. t. l. Zato ni čudno, da ni mogla zmagati pri samih volitvah. Od tisoč in pol novih delavcev, v imenu katerih je zahtevala ZZZ izvedbo volitev, se ni pokazala pri ZZZ nobena pravna sled. In onim, ki so se leta 1937 praskali in vpraševali, kako je mogoče, da volijo tako skrbno prerešeni na novo sprejeti delavci (stari so tako že vsi okuženi!) drugače, kakor bi želelo ali vsaj računalo podjetje, ne kaže zdaj drugega, kakor da se na istem mestu in na isti način praskajo še letos, kvečjemu malo bolj temeljito.

Udeležba delavstva pri volitvah je bila odlična, čeprav je bila za veliko večino delavstva tudi odlično grenka. Zmagal je tudi pri njej čut discipline. Lista SMR je nabrala 1.609 glasov in osem mandatov, lista JSZ 719 glasov in troje mandatov, lista NSZ 828 glasov in štiri mandate. En sam mandat sprejme ZZZ zaradi tega, ker je zbrala 275 glasov. Po odredbi Andreja Križmana je tudi to napredek, kajti še lani ni imela ZZZ niti enega glasu. To je sicer res, tako res, kakor je res, da je sploh še ni bilo. Saj je tudi šele lani postala začasno potrebna. Samo komu, to je drugo vprašanje. Če vzamemo stvar s tega vsečnega lica, je zmagala ZZZ stoddostno, NSZ pa, ki je tudi pridobila enega zaupnika več, 33-odstotno, JSZ ni zmagala z nobenim odstotkom, ker ima prav toliko zaupni-

kov kot preje, marksisti pa so bili na vsej četi gromko poraženi, saj so izgubili kar dva zaupnika. Toda pri takem načinu zmagoslavja se ne smemo ozreti na dejstvo, da ima ZZZ po zatrujevanju svojih voditeljev čez 500 udov, NSZ pa je poskočila po sprejemanju celih mas novega delavstva baje kar na 1.400 udov. Pri tolikšni poskočnosti

Naši ljudje v naših tovarnah

Nekako pred mesecem dni smo poročali pod gornjim naslovom o zapostavljanju in preganjanju naših delavcev po najrazličnejših inozemskih strokovnjakih. Navedli smo tudi imena in dejstva, o katerih resničnosti smo nabrali precej podatkov in dokazov. Posebno en slučaj smo osvetlili dokaj podrobno, obelodanili tudi ime enega teh nenaдомestljivih strokovnjakov in podrobneje opisali postopanje tega gospoda z našimi delavci; o najbolj vnebovpijočem slučaju pa smo navedli tudi žalostne detajle. Seveda tako osvetljena zadeva ne more ostati brez posledic, zato hočemo javnosti obvestiti o toku te afere, ki pa zaenkrat seveda še ni zaključena.

Tangirani tovarnar se je seveda čutil prizadetega ter je poklical delavca — katerega smo mi označili — na odgovor; predložil mu je tozadevni članek „Sobota“ z vprašanjem, če je vse to res, kar piše „Sobota“? Delavec je potrdil naše informacije in tudi povedal, da je pripravljen vse to dokazati. Gospod tovarnar je delavčev izpoved seveda sporočil prizadetemu mojstru, ki je takoj na to vložil tožbo radi za-

števila udov bi moralo biti tudi toliko glasov, pa jih ni bilo. JSZ nima 719 udov, ima pa toliko glasov, SMR pa ima menda samo 200 udov, glasov pa je zbral 1.609.

Hoteli smo prositi Andreja Križmana, da nam pove svoje mnenje k tem volitvam, toda od 5. t. m. dalje ga doslej še ni na spregled. Našli ga nismo niti pri koncertu akademskega pevskega zbora.

ljenja časti zoper dotičnega delavca.

Prva razprava se je vršila v sredo, dne 9. t. m. Toženi delavec Pavuna je nastopil sam, tožitelj g. Flegr pa v spremstvu advokata g. dr. Ženka, ki je zastopal g. dr. Sabothy-ja. Iz podatkov Pavune smo povzeli, kar stalno lahko zasledimo v vseh tragedijah delavskega življenja. Starši so mu pomrli, ko je bil pet let, rojen je v okolici Zagreba, zna komaj pisati in brati, vojake je odslužil v Zaječaru, je oženjen in ima 1 leto starega otroka ter je po poklicu tkalec. Na sodnikovo vprašanje, če je g. tovarnarju res potrdil inkriminirane besede, je Pavuna vse priznal in pristavil, da je pripravljen na dokaz resnice. Povedal je, da bo navedel več prič, seveda samo take, ki v dolični tovarni niso več zaposlene, ker bi bile sicer „ob kruh“. Na to pripombo je dodal g. dr. Ženko: „Tako pravijo vsi! Mi pa lahko damo celo tovarno za prič“. Razprava je bila preložena na 22. t. m., h kateri bo sodišče povabilo vse od Pavuna in g. dr. Ženka predlagane nove priče. O poteku zadeve bomo poročali.

Razvoj draginje in delavski zaslužki

Glasilo Jugoslovanske strokovne zveze „Delavska pravica“ od 3. marca 1938 prinaša izpod peresa g. Jožko Rozmana zelo obširen in s številkami ter statističnim materialom dobro podprt članek z naslovom „Razvoj draginje in delavski zaslužki“, iz katerega posnemamo sledeče ugotovitve:

Minimalna mesečna potrošnja delavca samca je znašala v mesecu juniju 1937 din 761.—, za delavsko družino 4 članov (mož, žena, dva otroka) pa din 1786.—. K tem številkam pristavlja članek: Morda bo kdo ugovarjal, da je indeks za delavca-samca prenilko odmerjen. Pri tem opozarjamo,

KULTURNI PREGLED

Stanislav Minovsky: „Čehoslovaška v vojni in miru“ (Jug. čes. liga, Kranj). Spored pod gornjim naslovom ni obsegal samo predavanja, temveč je uvodne besede spregovoril g. dr. Egon Stare, nakar se je vršilo predvajanje petih filmov: lahko bi rekli, da je imel prireditelj namen prikazati „ČSR v vojni in miru“ v sliki in besedi.

Predavatelj g. konzul je najprej podal zgodovino moravske države in nastanek dednega kraljestva, trpljenje pod Avstrijo in delo za osvobodjenje. Osvoboditve ji ni prineslo toliko orožje kot izobrazba, kateri so posvetili vse svoje moči in uspeh ni izostal. Narodna zavest, politična zrelost in čut za socialno pravičnost izhajajo iz izobrazbe, tega se dobro zavedajo tudi v republikli, zato je ena najvažnejših nalog nove države izpolnitev prosvetne politike. Dve glavni smernici prevevata notranje-politično življenje v republikli: skrb za izobrazbo in stremenje po socialni pravičnosti. To bi morali zagrabiti tudi mi! Ne glejmo na republiko sentimentalno kot na pravljico deželo, kajti je bolj življenska kot naše bratsko razpoloženje. Navajajoč razne statistike nam je predavatelj pokazal, kaj je storila ČSR: agrarna reforma, rešitev stanovanjskega vprašanja, izpolnitev socialne zakonodaje in moderno socialno zavarovanje in to so trdni temelji socialnosti. Šolske prilike v ČSR so več ali manj poznane, saj je znano, da imajo tudi narodne manjšine odlično urejene šole in univerze.

Predavatelj se je ob zaključku dotaknil še manjšinskega vprašanja in zunanje politike, ki temelji na demokraciji. Njeno geslo je: Enake pravice za male kakor za velike narode! Čehoslovaki so na tej zemlji že nad tisoč let, v tem času so prestali vse,

hujše ne more več priti in jih radi tega ne more nihče presenetiti. Ostati hočejo trdnjava demokracije v srednji Evropi in upajo, da jih bomo podprli. Navdušeno pritrjevanje publikje je dokaz, da misli naše ljudstvo s ČSR, kje so oni, ki vodijo našo usodo. . .?

Na nobenem predavanju v Kranju ni bilo še zbranega tako mnogoštevilnega občinstva kakor na tem. Naslednji dan so bili isti filmi predvajani za srednješolsko mladino, dodanih pa je bilo še nekaj filmov, ki prikazujejo naravne krasote ČSR in posnetki z zadnjega Orlovskega kongresa v Pragi.

Foersterjeva proslava (Prosvetno društvo). V proslavo stoletnice Anton Foersterjevega rojstva je priredil pevski odsek Prosv. dr. v Kranju pod vodstvom g. C. Mohorja dne 5. in 6. t. m. pevski koncert, katerega prvi del je bil posvečen Foersterju. Prva točka je bila mogočna Foersterjeva skladba za meš. zbor „Domovina“; sledilo je še 5 Foersterjevih pesmi, deloma za mešani, deloma za moški zbor. Posebno je ugajal moški zbor „Sámo“ ter meš. zbor „Gorenjci“ iz opere „Gorenjski slavček“. V drugem delu koncerta smo slišali 6 pesmi raznih slovenskih komponistov; kakor vedno, tako so tudi tokrat navdušile narodne pesmi in sicer meš. zbor „Dekle poglej me prov“ v C. Pregljevi priredbi in moški zbor „Sedem veselih narodnih“ v Jobstovi priredbi. Najefektnjša točka, ki jo je zbor moral na željo občinstva ponoviti, je bila dr. Schwabova „Zlata kangljica“ — meš. zbor s spremljevanjem orkestra in sopranskim solo, ki ga je prav dobro zapela gđc. Hlebčecova.

Moški zbor (19 pevcev) sestavljen iz rutiniranih in drug drugega vajenih pevcev, predstavlja lepo homogeno pevsko enoto; tudi intonacijsko težje prehode so sigurno izpeljali. Manj skupnosti je v meš. zboru (44 pevk in pevcev), kjer so mestoma soprani prekričali ostale glasove. Orkester, ki je spremljal dve skladbi, je k sreči imel

le podrejeno vlogo, saj tako skromna zasedba ne bi zadostovala za izvajanje samostojnih točk.

Občinstvo je obkrat napolnilo dvorano in nagradilo pevce z zasluženim aplavzom.

Proslava 60-letnice Otona Župančiča, (Ljudska univerza). V sredo 9. t. m. se je tudi Kranj pridružil krajem, ki so se spomnili jubilanta Otona Župančiča. Vsa privedev je bila na dostojni višini. Tako govornik dr. A. Slodnjak, kakor recitator režiser C. Debevec sta prikazala epohalno delo Otona Župančiča. Razumljivo je, da je v Kranju, kjer je živel in umrl Francé Prešern, govornik navezal svoje misli tudi nanj. Saj imata pa tudi ta dva moža marsikaj sličnega; eden je začel ustvarjati takorekoč iz nič, drugi je to delo nadaljeval in ga oplemenitil do zavidne višine. Kratek življenjepis in navedba vseh pesniških zbirk O. Župančiča s prav lahko razumljivim tolmačenjem je bila vsebina govora.

G. C. Debevec je izpolnil ostali del programa z recitacijami ki so ugajale, motil je le mestoma patos in pa izgovarjava, ki ni za kranjski oder (oder ni akustičen). Podal pa je dobro celoten pregled Župančičeve pesmi. Publike bi bilo lahko več; zlasti smo pogrešali one, ki se zavzemajo za proslave naših velikih mož.

Ljubljanski godalni kvartet je v ponedeljek prvič posetil našo ponosno gorenjsko metropolo ter podal peščici skromnih toda vztrajnih posetnikov koncertov, nekaj biserov iz svetovne komorne literature. Na sporedu so bile zastopane tri dokaj ločene glasbene struje, to je: klasika (Haydn), impresijonizem (Ravel), romantika (Dvořak).

Utiš sem imel, da kvartetovcem ni posebno ležal Haydn, medtem ko je bilo izvajanje Ravela na dokaj visoki stopnji in je tedaj šele prišlo tudi do pravega kontakta s publiko. Hud oreh za izvajalce v tehničnem in muzikalnem oziru je bil Dvořakov kvartet, ka-

da je to fiziološki eksistenčni minimum, to je tedaj najmanj, kar mora delavec imeti, tako glede hrane, obleke in ostalega, da se preživi. Kar bi bilo manj, gre že na račun in v škodo njegovega zdravja. Indeks za 4 člansko družino je v razmerju proti indeksu samskega delavca zelo visok. Pa je vendar stvaren in realen. Vsi vemo, da naše delavstvo takih plač nima, razen v nekaterih redkih izjemah in vendar je to najmanj, kar je za tako družino potrebno, da se preživi.

Treffina delavcev, zavarovanih pri OUIZD ne zasluži tedaj niti toliko, da bi zadostovalo za najnižjo potrošnja, ki je preračunana kot minimalni fiziološki eksistenčni minimum delavca-samca. Med temi je tudi velik del sezonskih delavcev, ki so v zimskih mesecih brez vsakega zaslužka, pa tudi poleli zaradi slabega vremena nimajo stalne zaposlitve. Pri teh je položaj še bolj obupen. Nesporno je, da je med temi tudi velik del delavcev, ki so poročeni in imajo družine. Kakšna revščina in beda mora tu vladati! Spričo teh podatkov o kakem družinskem indeksu sploh ni mogoče govoriti.

Te ugotovitve so nad vse porazne. Tu je tedaj leglo boleznin in tuberkuloze. Ker delavstvo ne razpolaga z zadostnimi zaslužki, varčuje pri stanovanju, hrani in obleki, zato pa polni bolnice in zdravniške ambulatorije. Delavci si pomagajo na ta način, da žive na obrobkih mest in na deželi, kjer si postavijo majhno bajto, in da gredo razen očeta v tovarno tudi žena in otroci. . .

Tako „Delavska pravica“! Vsaka razlaga je nepotrebna, tudi slepec lahko ugane, v čigavi službi so tisti, ki se baš zadnje čase tudi pri nas tako silovito in brez izbire sredstev zaganjajo v krščanske socialiste!

Couch zofe, otomane, divane, in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno po zmernih cenah
V. TONEJC
tapetnik ♦ KRANJ



terega so umetniki zaključno odigrali s pravim slovanskim ognjem. Maloštevna, a tembolj hvaležna publika je umetnike toplo aklamirala z upanjem v srca, da nas bodo še kedaj posetili, pa morda ob boljšem odzivu naše sicer tako ponosne gorenjske metropole.

Na planinskem predavanju 3. t. m. je priznani alpinist g. Uroš Župančič govoril o planinstvu in še posebej o alpinizmu, njegovem smislu in pomembnosti zlasti za naš čas. Predavanje je bilo le bolj načelnega značaja in mu je g. predavatelj na koncu priključil še vrsto skioptičnih slik z lepimi gorskimi motivi.

„Dejanje“ 2. številka. — Mlada katoliška generacija se je krepko lotila dela. V novi številki svoje revije je načela celo vrsto živih vprašanj, ki razburjajo vse poštene in resničoljubne ljudi. Zdrav pojav je (in prav v tem se značilno loči od opuščene „Dom in sveta“), da si hočejo biti njeni sodravniki na jasnem glede vsakega važnejšega dogodka, ki se zgodi kjerkoli na svetu. Zato so se dotaknili francoske notranje politike, napadalske in nenapovedane japonske vojne proti svobodoljubnim Kitajcem, oboroževanja na morju. Posebno pa je treba poudariti, da so obrnili svoj pogled tudi na pereče domače zadeve. Načelt so zanimive probleme slovenskega gospodarstva in slovenske politike. Da se pri tem niso mogli izogniti hitlerjanstvu v Sloveniji, je jasno, saj je to danes za Slovence temeljno vprašanje, ki ga bomo morali rešiti. Pesmi Franceta Vodnika dokazujejo, da ta katoliški pesnik še živi.

Izveček iz kritik o prvi številki, ki je natisnjen na platnicah, kaže, kako se je slovenski narod razcepil na dvoje. Ali je pravilno početje nestrpnosti katoliške desnice, ki odklanja vse, kar se ne skuha v njeni kuhinji, bo pokazala bodočnost. Prepričani smo, da bodo zmagale zdrave sile slovenskega naroda.

Pa še kopališče

Dokler arhitekt g. prof. Vurnik v svojem velikopoteznem osnutku regulacijskega načrta za bodoči milijonski Kranj ni prišel na groteskno idejo, da naj se zgradi javno kopališče na skrajni periferiji v tzv. Straheči dolini, čeprav je že nekaj let v to svrhu nakupljen v središču mesta najidealnejši prostor, bi se v Kranju menda vsak smejal taki originalni zamisli. Pa „avtoriteta“ vleče, zlasti ako jo umejo demagogi speljati na svoj mlin — In če smo se privadili zgradbi Narodnega doma, fantastičnemu pungrškemu stolpu, zgrešenemu velikemu oltarju in celo šarastim oknom v lepi gotski župni cerkvi, zakaj bi se ob žgočem poletnem soncu ne hodili kopat v 1,5 do 3 km oddaljeno Strahečo dolino?

Zato nismo bili prav nič presenečeni, ko je na seji kranjskega občinskega odbora z dne 25. m. m. 20 odbornikov glasovalo za kopališče v Straheči dolini in le 9 za kopališče na Suhadolnikovem travniku, dasiravno so bili člani kopališkega odbora razven g. dr. Megušarja prav do zadnjega vsi za zadnje imenovani projekt. Tudi oba odbornika — hotelirja sta korajžno pljunila v lasno skledo ter napravila poklon svojemu kolegu pri Kranjskem dvoru. Menda bo sedaj treba v priznanje tega junaškega čina po starem kranjskem načelu polovico novega poštnega poslopja zgraditi nasproti „Evropi“, drugo polovico pa v bližini „Stare pošte.“ Občinski odbor je kar tako mimogrede prešel na dnevni red preko edino umestnega predloga g. ravnatelja Košnika, da naj se prepusi odločitev glede prostora trem nepristranskim izvedencem gg. ing. Emerju, Bloudeku in Mačku. Aranžerji kopališke komedije si iz umljivih razlogov ne žele presoje te važne zadeve po nepristranski anketi, saj se jim ne gre za nepristransko rešitev tega vprašanja, marveč edino le za to, da iz prestižnih ali recimo malenkostnih lokalno-političnih razlogov onemogočijo že po prejšnjem občinskem odboru uspešno, z najboljšim namenom v interesu občine in celokupnega prebivalstva započelo, pa po malomesni zavisti preprečeno akcijo za čimprejšno, v istini solidno in ekonomsko rešitev kopališkega problema v svrhu pospeševanja tujskega prometa, v prilog lokalnim higijenskim zahtevam ter v interesu telesne vzgoje in športa. **Vsa zadeva se je pripravljala in vodila vedno le iz strogo gospodarskega stališča in skrajno neokusno je počelje izvestnih ljudi, ki zdaj po znanem receptu „držite ga“ čvekajo o partizanstvu in političnih očalih.**

G. dr. Megušar igra na kranjskem rotovžu prvo violino in povsem naravno, da je on na seji nastopil kot zagovornik Straheče doline. Upošteva dejstvo, da v prilog kopališča v Straheči dolini pride v poštev **edinole prof. Vurnikov regulacijski načrt in obsežnost prostora**, radi priznamo, da se je g. dr. Megušar kot advokat in nekak kazenski zagovornik Straheče doline skušal po možnosti izmotati iz ne baš prijetne situacije. Iznesele je vse, prav vse, kar bi, četudi le navidezno količkaj utegnilo govoriti za njegovo tezo in navedel je vse, prav vse pomsleke proti Suhadolnikovemu travniku, kakor jih poznamo iz gostilniških razgovorov. Iz 11 km oddaljenega Gornika se Kokra ne onesnaži in bo bržčas še pridobila na čistoči, ko zopet prične obratovati usnjarna na Visokem, vsled 35 km oddaljenih jeseniških plavžev je pa Sava vsa umazana in po informaciji g. Slavca menda v Struzevem kar s škafi zajemajo po Savi plavajočo maščobo! Po mnenju g. dr. Megušarja ima Suhadolnikov travnik samo to prednost, da ima ugodno lego za črpanje, za kopališče v Straheči dolini pa govori v prvi vrsti **zamenjava sveta.** To je tisto konjsko kopito, ki je napotilo g. doktorja do gorostasne trditve, da bi bila zgradba kopališča v Straheči dolini cenejša nego na Suhadolnikovem travniku! Za grobljo na Rupi se namestila odstopiti dvojno ploskev rodovitnega polja v Prevoli in tako pričeti s parcelacijo tega zemljišča za porazdelitev med pridne otroke. No, gospodje,

Domače vesti

Le s plemenitimi dejanji, ne pa z besedami se meri vrednost človeka!

Iz okrožnice g. direktorja gimnazijski mladini.

Na kranjski drž. realni gimnaziji se je zaključilo nabiranje prispevkov za odkup Prešernove rojstne hiše ter znaša celokupna nabrana vsota 2.921,25 dinarjev. Nad vse časno se je mladina odzvala pozivu za zbiranje darov. Na zavodu je 720 učencev in učenk ter odpade na poedinca nad Din 4.—. Naravnost sijajno se je v požrtvovalnosti izkazal II b) razred, ker so poedinca oziroma poedinke prinašali kot marljive čebelice po 8, 9, da celo 17 krat (Klinar Ivanka) svoje darove g. razredniku Hrovatu. Na posameznika v tem razredu odpade 8,36 Din, kar je relativno sigurno v celi bano-vini največ. Jednato se je g. direktor zahvalil mladini takole: Z veseljem se vam za Vašo izredno požrtvovalnost zahvaljujem, posebno še II b) razredu. Zapomnite si od tega čebelnega zbiranja le eno: **le s plemenitimi dejanji, ne pa z besedami se meri vrednost človeka!**

Nabiralna pola g. direktorja, ki je krožila med meščani v Kranju pa je tekom par dni prinesla lepo vsoto Din 2850.— v prid „Prešernovemu skladu“, ki je bil že l. 1934 ravno po g. dr. Dolarju ustanovljen na gimnaziji za nagrade pesniško navdahnjeni gimnazijski mladini. Po 4 letih klicanja je g. direktor dobil s tem ponosen odmev, vsem darovalcem pa gre seveda iskrena hvala.

Le s plemenitimi dejanji, ne pa... je odgovarjal, odgovarja in bo odgovarjal naš od vseh pošlenjakov visoko čislani direktor g. dr. Simon Dolar, zato pa je dolžnost vseh dobronamernih, da mu v tej borbi stoje ob strani.

Naročnina za „Soboto“ znaša celoletno din 45.—, polletno din 23.—, četrtletno din 12.—, mesečno pa din 4.—. Vse zamudnike prosimo, da naročnino vedno pravočasno poravnajo, ker nam s tem prihranijo mnogo truda in stroškov. — Vse reklamacije glede eventuelne neradne dostave lista naj se nemudoma sporoče Upravi „Sobote“, Kranj.

„Slike iz delavskega življenja.“ Delavsko kulturno društvo „Vzajemnost“ priredi v nedeljo dne 13. l. m. ob pol deseti uri dopoldne v dvorani restavracije Semen socijalno kulturni dopoldan. Brala in recitirala se bodo dela Prešerna, Župančiča, Seliškarja, Klopčiča, Vodetove, Čufarja in del članov društva „Vzajemnosti“. Vabljeni vsi, ki čutijo in mislijo z našim delavcem! Vstopnina din 3.—.

to grozde visi zaenkrat še precej visoko in o tem prihodnjic kaj več.

Ne bomo se podrobneje bavili z globokoumnimi razmišljanji g. dr. Megušarja o tehniki in filtraciji modernih kopališč, za katero se z ozirom na izjavo prof. Vurnika posebno ne vnema. Toliko bi pa že moral vedeti, da je predpogoj modernega higijenskega kopališča čiščenje kopališke vode, kar bodo morali poskrbeti tudi v Radovljici. Pravilna je pa njegova trditev, da filtracija nikakor ne uničuje bacilov in to menda ne govori za kako kopališče ob Kokri.

V podkrepitev predloga, da naj občinski odbor glasuje za kopališče v Straheči dolini, je seveda g. dr. Megušar prečital tudi posamezne odstavke iz ekspozicije higijenskega zavoda, in gg. ing. Vurnika, Bloudeka in Mačka. Kot zagovornik se je povsem naravno zvečina omejil na one izjave, ki govore v prilog njegove kljefntinje. Ker so pa izvedeniška mnenja v različne nje vse zadeve in pouk najširše javnosti nadvse važna in poučna, naj bo tudi nam dovoljeno, da ponatisnemo iz njih doslovno nekaj značilnih odstavkov, pa tudi onega g. ing. Mačka, ki se porazno izraža o projektu na Suhadolnikovem travniku. G. prof. Vurnik se sploh ne bavi s kopališčem ob Savi in zato kar začnimo z izjavo Higijenskega zavoda, ki pravi med drugim:

Konec prihodnjic

AERO-KLUB V KRANJU vabi vse prijatelje in člane kluba na sestanek v sredo, 16. marca ob 20. uri v hotelu Stara Pošta (Lovska soba).

Društvo zaseb, in avtonom. namoščencev v Kranju ima svoj redni občni zbor v petek dne 11. marca ob 20. uri v predavalni dvorani Narodnega doma z običajnim dnevnim redom, katerega zadnjo točko tvori poročilo zastopnika Zveze iz Ljubljane.

Vse čitatelje opozarjamo na današnji oglas manufakturne veletrgovine Logar & Kalan, naslednik Srečko Vidmar, Kranj.

Kranjski šahovski klub igra v nedeljo 13. l. m. v Ljubljani s Šentpeterskim šah. klubom finalno tekmo za prvenstvo drugega razreda. Match se igra na osmih dškah in bo KŠK najbrže nastopil komplet. Vsekakor pa je favorit ŠtSK, čeprav kako ugodno presenečenje ni izključeno. — Preteklo nedeljo se je vršil v Celju občni zbor Slovenske šahovske zveze, katerega se je udeležilo 21 klubov, ki so zastopali preko 500 verificiranih članov. Ker se je dosedanji predsednik g. Kozina vsled prezaposlenosti zahvalil za to odgovorno in časno mesto, je občni zbor izvolil per acclamationem znanega šahista g. Cirila Vidmarja za novega predsednika Zveze, g. Kozina pa v znak hvaležnosti za nesebično delo imenoval za častnega člana Slovenske šah. zveze.

Okrožni urad za zavar. delavcev naznanja, da je začela poslovati uradova Oskrbovalnica bolnikov v Kranju, v kateri je 7 postelj za moške in 4 za ženske. V oskrbovalnico bodo sprejeti zavarovani člani, ki bodo zapustili bolnišnico s posledicami poškodb, pri katerih je nadaljna zdravniška nega potrebna; ki bodo potrebni stalnega zdravniškega nadzorstva ali opazovanja; pri katerih bo podan sum, da pretiravajo; ki se bodo poškodovali pri delu v obratu, pa bo iz medicinski utemeljenih razlogov izključena takojšnja oddaja v bolnico itd. V oskrbovalnico v Kranju smejo pošiljati svoje paciente zdravniki uradove poslovalnice v Kranju in Trzinu. Vsega 11 postelj za te tisoče zavarovancev res ni veliko, toda vsaj začetek je storjen.



KRANJ

Šoferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev motornih vozil, se bodo vršili za sreze Kranj, Radovljica, Škofja Loka v torek dne 12. aprila 1938 ob 8. uri pri sreskem načelstvu v Kranju. Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri sreskem načelstvu v Kranju.

Ravnatako kakor je potrebna za juho sol, je potreben za vsako kavo „Pravi Franck“, ki se izdeluje iz cikorijske rastline, katero so že v starih časih cenili zaradi njenih zdravilnih lastnosti. — Vsled tega ne bi smel manjkati v nobenem gospodinjstvu!

Razdelitev evidenčnih tablic in zadnji letni pregled motornih vozil v Kranju se bo vršil za srez Kranj v sredo dne 16. marca 1937. ob pol 9 uri v Kranju na Glavnem trgu pred mestno hišo. — Lastniki nepregledanih motornih vozil z evidenčnimi tablicami iz leta 1937 se posebno opozarjajo, da se bodo po 16. III. 1938. odvzele vse lanske evidenčne tablice, nove pa se za nepregledana vozila ne bodo izdale.

Sreski načelnik.

Na zadnji občinski seji je med debato o kolektivni pogodbi občinskih delavcev padla tudi opazka, da „so občinski delavci običajno le najslabši delavci“ nakar je g. dr. Megušar zelo duhovito pripomnil: „Kakor farovski hlapci!“. — O farovških deklah pa ni bilo besede, kakor se je najbrže pogotoma govorilo po Kranju.

Vaša kava je boljša in cenejša



Pravim Franckom

§ 77 zakona o občinah pravi v 5. točki, da mora občina skrbeti za varnost javnega prometa, za čistočo in vzdrževanje cest, mostov... in vobče javnih naprav. V koliko pa naš sreski cestni odbor presodi lahko vsak, ki ima količkaj polov po mestu in priključeni okolici. Res je, da sta zadnje dni blagodejno sonce in rahel vetrič opravila precejšno delo — ne oziraje se na paragrafe — toda cesta na kolodvor in pa pot proti Gorenji Savi do tovarne Jugobruna, kjer gazi blato dnevno na stoline delavcev, je še vedno v tako obupnem stanju, da moramo kakor neradi vsled stalno ponavljajočih se pritožb žal zopet opozoriti nanjo, seveda z najboljšim namenom in brez demagogije.

Kje je naš občinski proračun? Finančni minister je izdal že 1. junija 1937 striktna navodila za sestavo občinskih proračunov za leto 1938-39., v katerih pravi med drugim: Po §§ 83. in 96. zakona o občinah sestavi občinski proračun občinska uprava in to najkasneje do... dne 31. decembra vsakega leta. Okrajni načelnik pošlje proračun... banski upravi... ministrstvu za finance, in to tako v prvem kakor v drugem primeru najkasneje do dne 15. februarja 1938. Po drugem odstavku § 97. zakona o občinah morajo biti vsi predlogi proračuna za leto 1938-39. poslani v odobritev najkasneje do konca meseca februarja 1938. Nahajamo se že v sredini marca, toda o našem občinskem proračunu še ni preveč znakov za spregled. Vemo tudi vsi, da je naš g. župan kot ravnatelj Zadrudne gospodarske banke posebno zadnje čase — 63 milijonov — zelo zaposlen, toda navodila finančnega ministra se navadno jemljejo resno, obenem pa se moramo vseeno bati, da se bo koncem meseca marca le preveč mudilo in tako ne bo možnosti, da se proračun obdela s listim premislekom in tisto stvarnostjo, ki jo zahtevajo interesi doklade plačujočih občanov.

Umazana gonja. Zadnji „Gorenjec“ si je spet dovolil umazan napad na JSZ. Pripoveduje, da je neki naš član izjavil, da ga vera nič ne briga, da je vseeno, da veruješ v Boga ali vola — in po vsem tem obsoja celotno organizacijo. Pozivamo „Gorenjca“, da objavi ime tega človeka. Ne verjamemo namreč, da bi imeli koga med seboj, ki bi bil zmoežen takih izjav. Če je res, kar „Gorenjec“ pripoveduje, bomo takega človeka prvi dan vrgli iz svojih vrst. Če pa „Gorenjec“ tega ne stori, bo to obrekovalje le dokaz moralne stopnje njegovega kroga. „Delavska pravica“.

Kolesarske dirke po najprometnejših cestah so zopet na dnevnem redu. Posebno priljubljena je vožnja po trotoarjih, kjer se morajo običajno umikati pešci — kolesarjem. Mestnih stražnikov navadno ni na spregled, ker so prezaposleni in komaj zmagujejo najnujnejše opravke v razširjenem Kranju. Celo mesto se veseli nad zagotovilom na zadnji občinski seji, da bo teh razmer s 1. aprilom t. l. konec.

Vsemu delujočemu članstvu SK. Kranj in tudi vsem drugim simpatizerjem lahkoatletike sporočamo, da se pričenjajo redni treningi za lahko atletiko, vsak torek in petek ob četrte ure popoldne naprej pod večjim vodstvom načelnika lahkoatletičke sekcije g. Junek Edvarda, znanega srednjeprogaja zagrebške Concordije.

Stražišče

Tučičeva drama „Golgota“ se ponovi v nedeljo 13. t. m. ob 7. uri zvečer na odru Sokolskega doma v Stražišču.

Cerklje

Netočnost. V zadnji „Soboti“ smo poročali, da „so bila valilna jajca uradno pretvorjena v volivne kroglice“, kar pa ni res; volivne kroglice so nastale na popolnoma drug — neuraden — način.

Brezje

Kuharski tečaj bi se moral pričeti ta mesec. Dovoljno število deklet je bilo odločenih, da se ga udeležijo. Toda kakor hitro se je začutila premočna sapa preko zelenih livad, se je vse podrla in tečaja ne bo.

Gasilska četa v Mošnjah je zborovala. Ponovno je bila izvoljena, še pred kratkim razrešena uprava. Dobila je od 45 glasov 95,55% ali 43 glasov in s tem zadoščenje. Nasprotna lista je dobila torej 2 glasova. — „Ljudski glas je božji glas“, kajne g. dr. Šmajdl?

Kat. prosvetno društvo je za predpust vpriporilo na samostanskem odru igro: „Dva para se ženita“. Delo je po vsebini tendenciozno, a poleg te hibe sta našo katoliško prosvetno vpriporitev kazili še frivolna dikcija in neestetični ekscesi v kretajah. — Čudimo se, da je gospoda, ki prepoveduje šoloobvezni mladini zahajanje v hiše poštenih in uglednih zasebnikov, ob priliki omenjene vpriporitve zamizala in tako dala našim najmlajšim možnost, da s polnimi požirki srka strup iz temnega ozračja seksualnih zablod. — Čaša je lahko lepa in dragocena, toda strup iz takih čaš je še bolj učinkovit! — Videant consules!

Lesce

Jadranska straža ponovi v nedeljo 13. marca v šolski dvorani v Lescah učinkovito burko v treh dejanjih „Veturist“.

Bled

Občni zbor slovenskega obrt. društva. V nedeljo 6. t. m. se je vršil v Ljudskem domu občni zbor sloven. obrt. društva ob udeležbi 10 obrtnikov. Društvo je imelo 23 članov, vršilo se je 5 sej. Torej je delovanje društva minimalno. Novo predsedstvo tvorijo: Svetina A. stavbenik, Pretnar A. krojač, Kristan V., tesar. Sprejeti so bili sklepi, da se organizatorno delo dvigne in da se poviša število članov. Pozdravljamo delo društva in želimo, da bi zbralo okrog sebe toliko obrtnikov, kot jih je bilo v prejšnjem društvu in pokazalo uspehe v delu za obrtniške potrebe.

„Čehoslovaška v miru in vojni“, predavanje s filmi bo priredila JČ.liga v petek dne 25. t. m. v Sokolskem domu. Govoril bo čehoslovaški konzul g. Minovsky. Že zdaj opozarjamo na to prireditev; vstopnine ne bo.

Zakaj ni uspela akcija za dvig cene mleku?

Začetkom meseca decembra lanskega leta so voditelji mlečne trgovine započeli akcijo za podražitev mleka in sicer tako, da bi konzument plačal za liter mleka din 2,25. Kmalu pa se je opazilo, da se cena, ki je bila določena, ni mogla uvesti odnosa doseči. Ker je med kmeli-producenti in konzumentih še vedno dosti debate o tem vprašanju, je prav potrebno, da se o tem bolj podrobno razmišlja, posebno radi tega, ker v današnjih težkih časih kak nespornost med stanovci že itak obupne razmere našega malega človeka lahko samo še — poslabša.

Voditelji gibanja povdarjajo, da kmet še ni zrel zato, da bi cene svojim pridelkom določal sam kakor to delajo tovarnarji, trgovci in morda še drugi; to je res! Toda vprašajmo se, ali je morda temu kriv kmet sam? Nikakor ne! Če pogledamo današnje stanje slovenskega kmeta bomo videli, da bilje skoraj brezupen boj za obstanek; njegovo življenje je tako mizerno, da dostikrat nima niti za sol in zato ni prav nič čudnega, če prodaja svoj pridelek za vsako ceno, samo da bi prišel do

HALO!

ČUDEŽNA MOČ NAŠIH NIZKIH CEN!

Vse hiti in kupuje v trgovini

LOGAR & KALAN
NASLEDNIK SREČKO VIDMAR
MANUFAKTURA **KRANJ**

Velika izbira prvovrstnih angleških, čeških in domačih kamgarnov in športnih štofov

CENE SO 15% NIŽJE!

HALO!

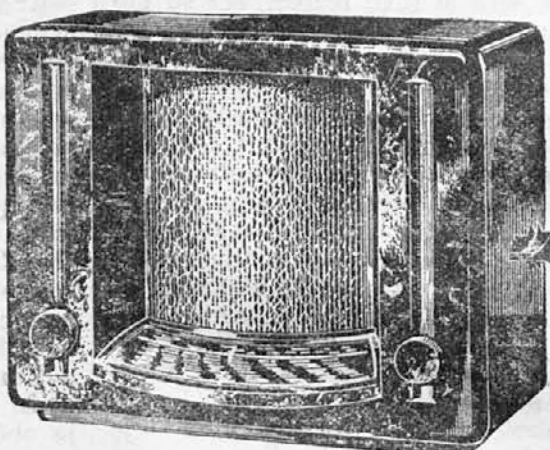
HALO!

HALO!

PHILIPS RADIO

Vam nudi najlepši užitek. Oglejte si bogato zalogo teh aparatov. Malenkostni obroki

Philips RADIO
zaloga in zastopsivo
B. ŠINKOVEC, KRANJ



najpotrebnejšega denarja. Kdo naj to zameri?

Pa pogledjmo še konzumenta! Mislim, da se ne molim, ako trdim, da je mleko hrana revnih, ker večino mleko konzumira naš mali človek, to je delavec, obrtnik, trgovec, pa tudi seveda kmet. Kako naj bo dober konzument delavec, ako zasluži v tovarni povprečno čistih 25 dinarjev dnevno, kako naj bo dober konzument uradnik, če ima na mesec samo dobrih tisoč dinarjev čiste plače, da ne govorim o tistih, ki imajo manj? Kako naj si kupijo mleko brezposelni, ki dostikrat po cele mesece ne zaslužijo ničesar, kako obrtnik, ki ga postopna industrijalizacija uničuje dan za dnem? To so vzroki, ki so onemogočili morda v dobri veri započelo akcijo, ki pa ne more uspeti, če zla ne zgrabimo — pri korenini.

Lahko se govori kmetu z najvišjega foruma: „Sam si pomagajte!“, „Skupaj držite“, „Združeni bomo dosegli vse, kar želite“ itd. toda vse to je brezpomembno govorenje v zrak, ako ne odstranimo najprej zgoraj naštetih zaprek. Kmetu se more in mora pomagati, ali ne samo z besedo, marveč tudi — z dejanji. Lahko se je pomagalo vojvodinskemu in banaškemu kmetu, ker se mu je cena za njegovo pšenico minimirala in tako določila, da kmet res nekaj dobi za svoj pridelok, ker mu država doplača listo, kar ceneje proda v inozemstvo. Mi radi tega ne zavidamo naših kmetov tam doli na jugu, zahtevamo pa, da se tudi nam pomaga. V Sloveniji, vsaj trenutno ni nadprodukcije mleka in je tudi ni pričakovali. Cela Slovenija je lansko leta izvozila en sam vagon sira in še ta je bil slabše kvalitete. Če pa se kupna moč konzumenta, to je našega malega človeka, dvigne, pa bo blaga naravnost primanjkovala. In ravno v tem vprašanju leži jedro rešitve, vse drugo je prazna slama, če ne demagogija!

Kdor je resničen prijatelj kmeta in sploh delavnega človeka, ta bo pokazal tudi z dejanji in ne samo z besedami in praznimi frazami! V Franciji so to že pokazali, dvignili so kupno moč konzumenta in tudi kmetu določili minimalne cene za njegove pridelke, tako da imata oba vsaj človeka vredno življenje. Upam, da smo se razumeli in da sem povedal resnico — čeprav jo danes malo upoštevajo.

„Gorenjski kmet“

Op. ur.: Z veseljem objavljamo predstoječi članek, ki nazorno obravnava vso resnost težkih razmer našega kmeta in obenem prosimo vse poznavalce kmečkih teženj in nadlog, da nam večkrat pošljejo take in podobne sestavke, katere bomo radevolje priobčevali.

France Benedik

gostilna

Stražišče

Najpripravnejša izletna točka. Udobni prostori. Dobra vina! Primeren prigrizek po izbiri!

Domača solidna postrežba!

Ugodna prilika!

Interesantom, ki si name-ravajo prej ali slej postavili svoj lastni dom, se nudi ugoden nakup stavbne parcele od 500 do 1000 m² po zelo ugodni ceni v predmestju Kranja

Informacije za nakup parcele in gradnje se dobe pri

Josip Pernuš,
Blejska c. 5.

Žarnice

pregorele zamenja za nove od **Din 6-50** dalje

„OBNOVA“

pri **Franju Nadižar**
Kranj, Prešernova ulica 18

Pri zamenjavi 50 kom. popust!

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „SOBOTE“!

„IDES“ TVORNICI ČRNILA IN KEMIČNIH IZDELKOV KRANJ

Zahtevajte in kupujte

Rekord
kremo za čevlje,

ki štiti usnje in daje lep sijaj

I. COLNAR KRANJ

TRGOVINA Z MEŠ. BLAGOM
KUHNJ. POSODA, PORCELAN
STAVBNO STEKLARSTVO

MALI OGLASI

Vsaka beseda Din 1.—; Iskanje služb in mali oglasi soc. značaja vsaka beseda 50 para; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova 7

Sprejem

zastopstvo dobro idočih predmetov za Kranj in celo Gorenjsko. Ponudbe pod „Lasten avlo“, na upravo lista.

Prodajalka

s trgovsko šolo, stara 24 let, ki je bila uslužbena pri večji trgovski firmi na Gorenjskem, z znanjem nemščine in pisarniški del išče primerno mesto. Ponudbe prosim pod „Prikupna“ na upravo „Sobote“.

Stanovanje

ene ali dveh sob s prilikami išče za inkaj mirna stranka, po možnosti blizu centra mesta. Ponudbe na upravo.

V sredini mesta

na najprometnejši točki se odda s 1. majem majhen trgovski lokal. Informacije pri R. Jeglič, Kranj.

Stavbne parcele

v bližini Kranja naprodaj po din 8.— za kvadratni meter. Proizve se pri upravi.

Kupujem

stalno kante od olja in podobne. Ponudbe na upravo „Sobote“ pod „Kante“.

V mestu ali v okolici
išče mirna stranka eno ali dvosobno stanovanje s 1. aprilom. Naslov v mlekarni Trelec.

Pisarniško moč

zmožno pisarniških del in perfektno strojepisja sprejem s 1. aprilom. Samo pismene ponudbe na upravo pod „Vestna in zanesljiva“.

Korespondenta

za par ur dnevno, ki obvlada trgovsko korespondenco in samostojno koncipira, sprejemem takoj. Naslov v upravi „Sobote“.

Pozor!

Kdor želi imeti

LEPO EMAJLIANO KOLO ALI MOTOR

(v peči žgano ali nitro) po poljubni izbiri barv v vseh tonih, temu izvrši najsolidneje

JOS. GREBENŠEK - KRANJ
LIČAR IN SLIKAR

Vedno konkurenčne cene!

Vabilo na XIX.

redno letno skupščino

Združenja trgovcev za srez Kranj v Kranju, ki se vrši v sredo, dne 30. marca 1938 ob 13. uri (1. uri pop.) v mali dvor. Narod. doma v Kranju.

Dnevni red:

1. Volitev 2 overavateljev zapisnika
2. Poročilo uprave
3. Računski zaključek za leto 1937
4. Poročilo nadzorstvenega odbora
5. Proračun za leto 1938
6. Samostojni predlogi
7. Slučajnosti

Udeležba za vse člane je obvezna!

Predsednik:

Berjak Franc I. r.

Tiskarna

„Sava“ d. d. Kranj

Knjigarna - Knjigovoznica

Izdelava štampiljk

Zaloga vseh šolskih potrebščin